

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 " — "
Na štvrt' roka — — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, pralát

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
*sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.*

Kresťanská ľudová strana

zdvihnúť chcela válečnú podporu, pracovná strana ale neprijala jej návrh.

Ku kresťanskej ľudovej strane, ako aj ku Katolíckej Ľudovej Jednote prichádza mnoho žalôb, že válečná podpora je malá, že ju nespravodlivo ustávajú, že notári grobiansky a surovo zachodia s manželkami vojakov, že válečné vdovy a siroty práve vtedy dostávajú najmenšiu podporu, keď ich udržiavateľ na bojišti zomrel, že z chatrnej válečnej pensie ešte aj sťahujú a že ubohé válečné vdovy často viac musia späť zaplatiť, ako skutočne dostaly.

Kresťanská ľudová strana vyslyšala žaloby ubohých žien a ponosy ubiedených válečných sirôt a z jej naloženia krajinský vyslanec Karol Huszár, ktorý vôbec za každej príležitosti neohrožene bráni chudobu pred zákonodarstvom, v záujme válečných vdov a sirôt aj dve reči povedal v parlamente a okrem toho vláde predostrel aj návrh, aby vyneseny bol nový zákon, ktorým lepšie zaopatrenie zabezpečené má byť pozostalým našich hrdinov. — Ku tomuto návrhu pripojila sa celá spojená opposícia a vo válečnom zasadnutí podporovala ho s hlučným schvaľovaním. Ačpráve pracovná strana neprijala tento návrh a následkom toho vláda nechce zdvihnúť válečnú podporu a nechce zvýšiť pensiu válečných vdov a sirôt, Karol Huszár v mene kresťanskej ľudovej strany predsa dosiahol to, že:

1. napozatým žiadnej válečnej vdove ani najmenšieho nestiahnu z tej podpory, ktorú posiaľ dostávala,

2. že na vojenské zaopatrenie a na dočasnú válečnú podporu vdovy a siroty nemusia cez celý rok čakať, lež že tieto válečné príslušnosti, každá ku tomu oprávnená rodina predbežne dostať môže z obecnej kassy.

Poneváž od jednotlivých válečných vdov pod tou zámienkou, že viacej dostaly, ako im prislúchalo, žiadali navrátenie aj 240 korún, ten ošoh, ktorý Karol Huszár v mene kresťanskej ľudovej strany zabezpečil ubohým válečným vdovám, činí asi jedon million korún. Aj to je veľký úspech, že napozatým každá válečná vdova ten obnos, ktorý jej prislúcha, na čase dostať môže z obecnej kassy, kdežto posiaľ sem-tam ju posielali a konečne nedali jej nič. **Kresťanská ľudová strana a jej vyslanci s týmto znova dokázali, ako treba za ubiedený ľud pracovať.** Kresťanská ľudová strana pre ubiedené vdovy našich hrdinov ešte i viacej žiadala, chýrna pracovná strana ale ani slyšať nechcela o tom, ba našli sa mungovci, čo kričali, že tieto ženy i tak už moc dostávajú. Ešte i Štefan Tisza bol tejto mienky. *Toto ale nech si dobre zapamätajú naši slovenskí voličia a pri voľbách nech vždy hlasujú jedine na kandidátov kresťanskej ľudovej strany.*

Tento článok nech si pozorne prečítajú nielen naši ctení odberatelia, lež nech ho dajú prečítať aj vdovám a manželkám našich hrdinov, aby aj ony videly a presvedčily sa o tom, že za ne a za ich mužov zmužile bojuje jedine kresťanská ľudová strana.

Keď aj pracovná strana našim na bojištach

krvácajúcim hrdinom nechce dať hlasovacieho práva, keď pracovná strana nechcela teraz povýšiť pensiu válečným vdovám a sirotám, zato ešte netreba celú nádej ztratíť, lež pri budúcich voľbách sbuktatovať treba celú pracovnú stranu a vtedy splnia sa všetky oprávnené túžby pospolitého ľudu. Doma ostávajú členovia rodín našich hrdinov, nech k víťazstvu pomôžu kresťanskej ľu dovej strane

Skormútené ženy našich hrdinov nech už včul z dom do domu chodia a nech všade na tom sa usnesú, že napozatým nedovolia a nebudú trpeť, aby ich mužovia pri voľbách predávali sa za žranicu a pijatiku a že všade k víťazstvu pomôžu jedine kresťanskej ľudovej strane, bo len tá neohrozene bojuje a pracuje za pospolitý ľud.

Jarné povinnosti roľníkov.

Na pleciach gazdov mimo starosti o každodennú živnosť aj iné spočíva. Oni mimo každodenného chleba za svoje ustávanie od svojich rolí žiadajú ešte aj iný ošoh, lebo mimo živnosti majú ešte rozličné všelijaké potreby.

A je to i verejným záujmom, aby zem dobre rodila a aby v nej obsažený majetok prinášal dobrý úžitok. Veľká úroda je vždy žiaducná, ale teraz je zvlášte žiaducná, lebo potreba je veľká, vojsko potrebuje veľa potravných článkov. Ku vedeniu vojny potrebná je nielen zbraň, ale i chlieb. Z dvoch rovnako veľkých a rovnako hrdinských armád zvíťazi tá, ktorá i chleba má nadostač.

Voči takýchto veľkých úloh prvou povinnosťou uhorských gazdov je: čím najviac dorobiť na svojich roľiach. A toto dosiahneme múdрым podelením, dobrým hnojením a dobrým obrobením pôdy.

Ani na piad zene nech neostane nezasiatej. Úhorom ležať len tam nechajme zem, kde to jakosť pôdy nevyhnutne vyžaduje, totižto veľmi viazanú a burinastú pôdu. Redšiu, čistú zem, ktorá je pri dobrej sile, úhorom nechať ležať je zbytočné.

Kde sejba oziminy vystala, tam zasejme jarinu, alebo zasaďme kukuricu alebo zemiaky. Kukurica a zemiaky sú dobrým prídavkom k múke na pečenie chleba.

Zasaďme veľa zemiakov, ktorých sa mnoho urodí a ktoré sú výtečným potravným článkom. Zemiaky sú požehnanou rastlinou!

Nasaďme veľa strukovín: fazule, hrachu, šošovice, ktoré nielen čo prívarky, lež následkom hojnosti v nich obsažených výživných látok i jako náhrada mäsa zasluhujú pozornosť.

Strniská zasejme krnmými rastlinami. Jestli po sobratí repice a klasovín zorané strnisko obsejeme repou, ľadníkom, pohánkou, hrachom, muštárom, čalamádou, červenou datelinou, piesočnou lucernou alebo svätójánskou ražou, tak nielen že budeme môcť chovať viac statku, lež na roľiach, ktoré by sme ináč krnmými rastlinami boli obsiali, môžeme pestovať rastliny síce na živnosť pre ľudí. Toto pokračovanie prirodzene len tam bude rozumné, kde je zem pri dobrej sile, kde není zarastená burinou a kde ku tejto práci je dost zápražnej sily, slovom — kde dobre gazdujú.

Veľká úroda nevyhnutne potrebuje dobré obrobenie pôdy. Za hlboké oranie, za kyprú, čistú zem bez buriny sa každá rastlina štedre odmení. V pôde, ktorá je len tak ľadabolo plytko popreryvaná, rastliny pustia len krátke korene, ale v pôde hlboko zoranéj môžu pustiť dlhé. Dlhšie korene viac rastlinných výživných látok vytiahnu zo zeme, vychovávajú silnejšie a zdravšie rastliny, na ktorých sa viac zrna urodí.

Kyprá pôda je i preto potrebná, aby korene rastlín nielen do hĺbky rástly, lež aby sa i stranou mohly rozrastať.

Že burina udúša siatinu a odoberá jej živnosť, to vie každý gazda.

Každé strnisko, dľa možnosti hned po žatve, kým pôda má vlahu, treba plytko zorať, aby vypršané obilné zrno ľahko mohlo vyklíčiť a síst. Keď sa oráčina takto už zelená, vtedy nasleduje hlboké oranie, aby sa burina hlboko dostala do zeme, kde zhnije. Z druhej strany pôda následkom hlbokého orania, ktoré netreba pobrániť, cez zimu od vlahy a od mrazov veľmi dobre zkypríe.

Poznamenat' treba, že jasenné hlboké oranie nielen z výšspomenutých príčin, lež i preto je dobré, lebo hlboko zoraná pôda naberie do seba zimnú vlahu, podrží ju v sebe a keď nastanú dlhé suché časy bez dáždža pomaly obdarúva ňou rastliny.

V takých gazdovstvách, kde hlboko orú, suchota nikdy není taká nebezpečná, jako v gazdovstvách, ktoré len povrchne orú. Veru by bolo veľmi dobre, keby pod jariny všeteia gazdovia takto pripravili svoje role.

Primerane obrobenú zem pred siatím jariny len v tom páde treba orať, a aj vtedy len plytko, jestli zem veľmi uľahla, alebo od zimnej vlahy zhustla. Ináč postačí dobré pobránenie alebo extirpovanie role.

Stručný prehľad o válečných udalostach minulého týždňa.

Offensíva ruského generála Ivanova na hranici Bukoviny, južnej Haliče a Volhynie po ztrate stotísíc mužov zasekla. Rusi opevňujú hranice Bessarábie v susedstve Rumunska tým cieľom, aby aspoň Bessarábiu podržali v svojej moci. Jedon rakúsko-uhorský letúňsky roj hodil bomby na ruskú stravovaciu stanicu

Sumsk, od Kremieniaca východne. Početné budovy zhorely. Ministerpredsedu *Goremykinu* prepustili z postavenia ministerpredsedu a na jeho miesto vymenovaný je *Štürmer*, člen ríšskej rady. Štürmer hneď po započatí svojho úradovania ostro sa osvedčil o činnosti zahraničného ministra *Sasanova* a finančného ministra *Barka*. Dľa chýrov z Petrohradu, aj títo dvaja ministri zašakujú. Juraj Michajlovič a šéf triedy zahraničného ministerstva prišli do Tokiova. Z poverenia ruského cára od japonského cisára majú prosiť o vojenskú pomoc pre Rusko.

Jedna flotta našich križiakov 3. februára predpoludním na talianskom východnom pobreží nádražia obcí Ortona a San Vito a v okolí týchto obcí viac skladov a jednu fabriku, ako aj jeden vodný skripec svojou palbou ťažko porúchala a železničný most na rieke Ariello od Ortony na sever rozvážala. Flotta križiakov vrátila sa bez toho, že by ju boli napadli. Pred tolmeinským predmostím Taliani následkom minulého podujatia cúvli na svahy od cesty Ciginj Selo na západ. Ohromné ztráty a žiadne zdary na suchu, ohrozený vplyv nad Adriou a v Albánii, dostatočne vysvetľujú terajšie úzkosti vierolomných Talianov. Zaiste teraz už aj sami cítia, že pomstivá ruka osudu vzťahuje sa nad nimi ku dobre zaslúženému úderu.

V severnom Albánsku naše čaty obsadili Kruju a naše predné voje prišli ku rieke Jömi. V Černohorsku pokojne zakončujú odzbrojenie.

Srbskí poslanci skupštinu, srbský parlament, stroja sa vydržiavať vo francúzskom meste Nizza.

Na západnom bojišti proti Francúzom a Angličanom nemecké čaty s veľkými ztratami nepriateľa dosiahly značné úspechy.

Zeppelinová vzducholod 1. februára ráno o 3. hodine prudko bombardovala Saloniky. Shodila 20 zapalujúcich bomb. Tiež 1. februára v noci viacej Zeppelinovských vzducholodí preletelo nad Anglickom a hodilo nesčíselné bomby na najvýznamnejšie obchodne mestá Anglicka. 31. januára a 1. februára jedna nemecká podmorská loď v ústi rieky Themse potopila jeden ozbrojený anglický výskumný parník, jeden belgický a tri anglické rybárske parníky, ktoré slúžili k výskumným cieľom.

Z bojišta Turecka proti Angličanom oznamujú, že položenie v Kut-el-Amare obkolesenej anglickej armády generála Townsenda je mimoriadne kritické. Turecké poľcie vyhlasujú za veľmi pevné.

O ďalších udalostiach svetovej vojny podávame nasledovné zprávy:

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krešťan». «Krešťan» už cez XXIII. triadvásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčený krešťan číta a predpláca len «Krešťana».

Udalosti svetovej vojny.

Vojna na Balkáne.

Uhorských a rakúskych armád operácie na Balkáne.

O operáciach uhorských a rakúskych armád na Balkáne hlavný výlečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

28. januára. Naše čaty teraz už aj okolie Gusinja obsadili; ani tu nikde nenatrafily na odpor. Odzbrojenie černoohorskej armády blíži sa ku koncu.

29. januára. Naše vojská obsadili Alessio a adriatický prístav San Giovanni di Medua. Ukoristili sme mnoho válečnej zásoby. Na Čiernej Hore položenie je nezmenene pokojné. Z rozličných strán krajiny oznamujú, že obyvateľstvo naše vťahnuvšie čaty slávnostne vívalo.

Dosiaľ s pripočítaním koriste na Lovčene na hlavné sbierajúce miesta dovezli 314 kanónov, vyše 50.000 ručných a 50 strojových pušiek. Spočítanie ešte neskončili.

30. januára. Na Čiernej Hore panuje tichosť.

V San Giovanni di Medua ukoristili sme dva kanóny, veľmi mnoho delostreleckých nábojov, veľké množstvo kávy a zásoby chlebovín.

31. januára. Na balkánskom bojišti položenie je nezmenené.

1. februára. Na Čiernej Hore a na území Skutara položenie je nezmenene pokojné. Chovanie sa obyvateľstva je bezvadné.

2. februára. V Albánsku naše predné voje bez boja prišli na južný breh rieky Mati. Na Čiernej Hore je úplná tichosť. Významnejších udalostí niet.

Operácie nemeckých armád na Balkáne.

O operáciach nemeckých armád na Balkáne hlavný výlečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

28. januára. Na balkánskom bojišti nič nového.

29. a 30. januára. Na balkánskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

1. februára. Jedna naša vzducholod výsledný útok urobila v Salonikách na lode a sklady antantu.

2. februára. Naši letúni v budovách salonického prípravu spozorovali veľké ohne, ktoré povstali patrne následkom útoku našej vzducholode.

Vojna proti Rusom.

O udalostiach bojišta proti Rusom, hlavný výlečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

28. januára. Na bessarabskom fronte pri Toporovciach dnes ráno oddelenia 10. strednohaličského pešieho pluku napadly jednu ruskú prednú posíciu, v ručnom zápase ju zaujali, ruské zákopy zasypaly a veľkú časť ich mužstva zajaly. Ináč nič nového.

29. januára. Rusi severozápadne od Uščiečka pri

Ján Zelenýák, krajinský vyslanec kresfanskej ľudovej strany, dobrovoľne hlásil sa za vojenského duchovného a jeho veličenstvo kráľ nedávno vyznačil ho záslužným krížom.

Dnjestri na mostovú zákopu dnes ráno urobili prudký útok. Hrdinská obranná čata ale nepriateľa odrazila. Predný priestor pokrývajú ruské mrtvoly.

Nad frontom na Strype včera zjavil sa nepriateľský lietací roj. Zpomedi 11 ruských lietadiel dve naše delostrelectvo trafením do plna zničilo, tri ale prinútilo sletieť za nepriateľskými čiarami.

Na Styre pri Berešťanoch naše poľné stráže odrazily vytrhnutie najsilnejších ruských výskumných oddelení.

30 januára. Nepriateľ včera vo dne zopakoval svoje útoky na mostový šianc od Ušciečka na severozápad; pokus o zaujatie šiancu zmaril sa na hrdinkosti obrancov. Ruské delostrelectvo takmer na každej časti severovýchodného frontu časom vyvinulo silnú činnosť. Na rozličných miestach aj ťažké kanóny páľily.

31. januára. Na ruskom bojišti niet zvláštnejšej udalosti.

1. februára. Na ruskom bojišti zvláštnej udalosti sa nestalo.

2. februára. Pred mostným šiancom od Ušciečka na severozápad nepriateľa minovými útokmi prinútili sme opustiť jeho najprednejšie strelecké zákopy. Na iných miestach severovýchodného rontu boli boje patrol.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach východného bojišta proti Rusom, hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

28. januára. Na oboch stranách Widsy (od Dvinska na juh), ako aj na odseku medzi Stochodom a Styrom boli menšie bitky, v ktorých sme zajali nepriateľských vojakov a ukoristili válečný materiál.

29. januára. Položenie je vo všeobecnosti nezmenené. Pri Berešťanoch rakúsko-uhorské predné voje útoky Rusov viackrát odbily.

30. januára. Na východnom bojišti niet zvláštnej udalosti.

31. januára. Útočivé pokusy Rusov proti wisman-skému cintoru (pri Aa od Rigy na západ) v palbe našej pechoty a nášeho delostrelectva sa zmazily.

1. februára. Na východnom bojišti zvláštnej udalosti sa nestalo.

2. februára. Nemecké sľedacie oddelenia pri Vie-sieluche, od Kochecka-Voly na juh, medzi Stochodom a Styrom napadly a zničily jedno silnejšie nepriateľské oddelenie.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

28. januára. Odhliadnuc od obyčajného delostre-leckého boja a menších podujatí, včerajší deň uplynul bez udalostí.

29. januára. Na talianskom bojišti významnej udalosti sa nestalo.

30. januára. Na talianskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

31. januára. Na talianskom bojišti významnejšej udalosti niet.

1. februára. Na talianskom fronte zvláštnej udalosti sa nestalo.

2. februára. V údolí Sugana, od Roncegna na západ, odrazili sme viac útokov jedného talianskeho bataillona.

Na úbočí Col di Lany v ručnom zápase zaujali a rozhodili sme jednu saporskú posíciu nepriateľa.

Na fronte Isonza sú delostrelecké boje.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

28. januára. Na odseku neuvillského frontu útoky Francúzov s ručnými granátmi pri ich veľkých ztratách sme odrazili. Jedna naša výbuchom spôsobená jama zostala v rukách nepriateľa. Naša korisť z 26. januára vzrástla o štyri strojové pušky a o dva stroje na hádzanie mín. Nepriateľ viackrát bombardoval obce za

naším frontom, načo sme my bombardovaním Reimsu odpovedali. Naše čaty pri výšine č. 285., od La Châlade na severovýchod, po boji obsadily jednu nepriateľským výbuchom spôsobenú jamu. O nočnom proti otvorenému mestu Freiburg urobenom poveternom útoku nepriateľovom konečné zprávy ešte neprišli.

V Anglickej nižšej snemovni uverejnili dáta o výsledku poveterných bojov, na čo najlepšie môžeme odpovedať nasledovným soznamom, pofahujúcim sa na ztraty, ktoré sme v lietacích strojach my a nepriatelia utrpeli. Od našej zprávy zo 6. októbra 1915. na západnom bojišti ztrata v nem. lietacích strojach bola nasledovná: v poveternom boji sa ztratilo 7, zo zeme zostrelili 8, zmizol 1. Súhrnná ztrata 16. Naši západní nepriatelia v tomto čase v poveternom boji 41, následkom zostrelenia zo zeme 11 a následkom nutného sletenia v našich čiarach 11, dohromady 63 lietacích strojov utratili. Tu je reč len o iste ustálenom počte nepriateľských lietacích strojov, ktoré sa nám dostaly do rúk.

29. januára. Od majera La Folie na severovýchod (od Neuville na severovýchod) naše čaty v šírke 1500 metrov urobily útok na nepriateľove zákopy a 237 zajatcov, medzi nimi jedného dôstojníka, a 9 strojových pušiek dovezly.

Pred posíciami, pri Neuville nedávno zaujatými, opätovný útok Francúzov sa rozpadol. Nepriateľovi ale podarilo sa obsadiť jednu druhým výbuchom spôsobenú jamu.

V západnej časti St.-Laurenta, pri Arrasi útokom sme vyrvali Francúzom jednu skupinu domov.

Od Somme na juh zaujali sme dedinu Friesse, ako aj z posície od dediny na juh asi 1000 metrov. Francúzi nechali nám v rukách 12 neranených dôstojníkov, 924 mužov, ako aj 13 strojových pušiek a 4 prístroje na hádzanie mín.

Ďalej na juh, pri Lihone, jedno naše výskumné oddelenie postúpilo až do druhej nepriateľskej čiary, zajalo niekoľko mužov a bez ztraty sa vrátilo do svojej posície.

V Champagni bol živý delostrelecký a mínový boj.

Na výšine Combres výbuch Francúzov len nepatrnú škodu zapríčinil v našej najprednejšej zákope. Nepriateľ, keď sa pokúsil obsadiť výbuchom spôsobenú jamu, so značnou ztrátou prinútený bol utiahnúť sa.

Pri Apremonte (od Maasy na východ) naše obranné kanóny zostrelily jeden nepriateľský lietací stroj. Letúň zomrel, pozorovateľ bol ťažko ranený.

V noci 28. januára na Freiburg urobený poveterný útok len nepatrnú škodu zapríčinil. Jedon vojak a dve občianske osoby byly ranené.

30. januára. Pozdĺž cesty Vimy—Neuville a odtiaľ na juh boj o nami zaujaté posície trval ďalej. Jedon francúzsky útok sme odrazili.

Šírka od Somme na juh zaujatých posícii čini 3500 a hĺbka 1000 metrov. Tam sa nám dostalo do rúk dovedna 17 dôstojníkov a 1270 mužov, medzi nimi niekoľko Angličanov.

Francúzi pokúsili sa len o slabý protiútok, ktorý sme ľahko odbili.

V Champagni časom vyvinul sa živý delostrelecký boj.

Na ostatných častiach frontu rozhlad prekážajúce počasie obmedzovalo palbu. Pred večerom v čistom počasí Francúzi začali živú palbu na náš front od Pont a Mousonna na východ. Napredovanie oddelení nepriateľskej pechoty sme zmarili.

Naše nové zákopy na okolí Neuville obránili sme proti pokusom Francúzov, aby ich zase dostali do svojej moci.

Počet od majera La Folie na severozápad zajatých nepriateľských vojakov vzrástol na 318 hláv, počet ukorenistených strojových pušiek na 11.

Posíciu, ktorú 28. januára sliezske čaty zaujali, Francúzi viackrát napadli.

Hmlisté počasie všade neprajne vplývalo na válečnú činnosť.

Čo odpoveď na bomby, ktoré francúzske lietadlá hodily na otvorené a mimo válečného územia ležiace mesto Freiburg, naše vzducholode v posledné dve noci *opevnený Paríž, tak sa zdá, uspokojivým výsledkom napadly.*

1. februára. V noci na 31. januára malé anglické oddelenia pokúsily sa napadnúť naše posície od Messi-

Zubný lekár na bojišti.

Gorlická kaplna, kde započalo sa zpätzaujatie Haliče.

mesu (Flandria) na západ. Keďže na jednom mieste priechodne podarilo sa im vniknúť do našich posícií, všade sme ich odrazili.

Pri Fricourte (od Alberta na východ) nepriateľa prekazili sme v obsadení jamy, ktorú výbuchom spôsobil. Odtiaľto na východ nemecké patrole postúpily až po anglické posície a bez toho, že by boli ztraty utrpely, s niekoľkými zajatcami sa vrátili.

Od Somme na juh Francúzi v boji s ručnými granátmi opäť utratili priestor.

2. februára. Nepriateľské delostrelectvo na jednotlivých odsekoch Champagne a od St. Dié na východ (vo Vogézoch) vyvinulo veľmi živú činnosť. Nepriateľ opäť strieľal na Lens.

Jedno veľké francúzske lietadlo, ktoré naša obranná palba zasiahla, od Chauny na juhozápad spadlo, v ňom sediacich, ktorí boli ranení, sme zajali.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom a Francúzom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné správy:

Mezopotámsky front:

28. januára. Niet zmeny.

Kaukazský front:

V centre nepriateľ útočil na posície našich predných stráž, ale sme ho zdarne odbili. Niekoľko zajatcov nám ostalo v rukách.

Dardanellský front:

Tri bomby, ktoré 27. januára naši letúni hodili na jeden monitor, ktorý smerom Akaby bez účinku strieľal, trafily zadnú časť paluby monitora a zapríčinily oheň. Monitor v horiacom stave horko-ťažko vplával do zálivu ostrova Imbros zvaného Kefalo. Naši letúni prenasledovali jednu válečnú loď a tri torpedoborce nepriateľove, ktoré monitoru pospiechaly ku pomoci a jeden torpedoborec trafili svojimi bombami. Jedon náš lietací stroj v zalive Kefalo na jeden veľký nepriateľský dopravný parník hodil bomby.

Mezopotámsky front:

29. januára. Žiadna významná zmena nebola. Na okolí Felahie zo 16 ľudí pozostávajúce nepriateľské výskumné oddelenie úplne sme zničili palbou z úkrytu naň urobenou. Na tom istom okolí Mundžabidi nepriateľovi vzali asi tisíc tiav.

Kaukazský front:

Srážky predných stráž pre nás priaznivo trvajú.

V centre nepriateľovom veľkými silami obsadenú pozíciu útokom sme zpätzaujali.

Dardanellský front:

Jedna nepriateľská pancierová loď včera proti sedil-bahorskému pobrežiu vystrelila so pár bomb a potom sa utiahla.

Kaukazský front:

30. januára. Boly nepatrné srážky. Na anatolských brehoch Stredozemného mora medzi Finekou a Makrikom oproti ostrovu Castello-Rizzo v noci na 27. januára pri obci Endefli vyložili na breh nepriateľské oddelenie, ktoré pod ochranou palby jednej válečnej lode obkolesilo dedinu, niekoľko úradníkov, ako aj jednu časť obyvateľstva zajalo a s imaním, ktoré si nepriateľ počas ozbijania osvojil, odnieslo na loď.

Kaukazský front:

1. februára. Jedon nepriateľský bataillon, ktorý v centre nášho frontu napadol predné stráže, sme odbili. Nepriateľ v mrtvých a ranených utratil 200 ľudí. Na ostatných frontoch polohenie je nezmenené.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Vojna na mori.

Zdarná činnosť nemeckých podmorských lodí.

Berlin, 30. januára. Wolffova agencia oznamuje: Jedna z našich podmorských lodí 18. t. m. na Stredozemnom mori ozbrojený anglický parník «Merere» a 23. t. m. v Salonickom zálive jedon anglický vojsko vezúci parník zničila.

Dňa 17. t. m. predpoludním o 10. hodine jedna podmorská loď od Malty na 150 morských míľ východne zadržala jedon parník, ktorý plával pod hollandskou zástavou a na predku mal napísané meno «Melanie». Parník zastal, dal tento signál: «Zastal som» a spustil jedon čln. Keď sa nato podmorská loď cieľom preskúmania listín lode blížila ku parniku, tento pod hollandskou zástavou z viac kanónov a strojových pušiek začal živú palbu a pokúsil sa podmorskú loď vrazením do nej potopiť. Podmorskej lodi len rýchlym pohrúžením sa podarilo zachrániť sa pred týmto ľudskému právu protiviacim sa útokom.

Náčelník admirálskeho štábu.

Hrdinský skutak nemeckej lode na Atlantickom oceáne.

New-York, 1. februára. Reuterova kancelária oznamuje, že pri Kanárskych ostrovoch na Atlantickom oceáne jedna nemecká válečná loď zajala anglický

Nemeckými granátmi spustošený dom vo francúzskom meste Arras.

parník «Appam» a zavliekla ho do amerického prístavu Old Point na brehu štátu Virginia. Táto nemecká loď pred zajatím anglického parníka «Appam» potopila sedem anglických parníkov, a síce: «Ariadne», «Arthur», «Forbridge», «Drowdy», «Farringtonford», «Treda» a «Clam Maetavish».

Francúzsko ozbrojilo svoju obchodnú flottu.

Köln, 3. januára. Dľa «Kölnische Zeitung»-u jeden admirál v «Information»-e uverejnil, že Francúzsko všetky svoje poštové a obchodné parníky ozbrojilo.

Boje v povetří.

Bombardovanie Paríža z povetria.

Paríž, 30. januára. (Havas.) V sobotu večer okolo 11. hodiny v hustej hmle nad Parížom zjavila sa jedna Zeppelinovská vzducholode a shodila viac bomb, ktoré dost' mnoho ľudí zabily. Na jednom mieste 15 ľudí prišlo o život, na druhom jeden muž a 30 ženských. Jeden dom bol zničený. Aj ináč stalo sa mnoho škody. Lietadlá začaly prenasledovať Zeppelinovskú vzducholode, ale bezvýsledne.

V noci do 1. hodiny Paríž bol v úplnej tme.

Podrobnejšie zprávy o útoku Zeppelinov.

Paríž, 30. januára. O včerajšom útoku Zeppelinov agencia Havas vydala nasledovné zprávy:

Parížska polícia v sobotu večer o 9. hodine 45 minútach porobila všetky tie opatrenia, ktoré príslušné vrchnosti na prípad útoku Zeppelinov ustálily. Sotva za niekoľko minút na celé mesto zaľahla úplná tma.

Druhá zpráva agencie Havas hovorí:

V sobotu večer o 9. hodine signasillovali príchod Zeppelina, ktorý letel smerom Paríža. Hneď zatrubili na alarm a porobili potrebné ochranné poriadky. Reflektory metaly svetlo k nebu. Štátny sekretár letúnskych záležitostí a náčelník jeho kabinetu plukovník Mayer šli do Le Bourgetu. Po uliciach mesta uháňalo hasičstvo a hlasným trúbením upozorňovalo obyvateľov na nebezpečie. Nad mestom, ktoré bolo pohružené do úplnej tmy, bolo možno vybadať pohyby letúnskeho roja vyslaného na obranu Paríža; medzi čím svetlo reflektorov ustavične osvetľovalo obzor.

Na uliciach početní prechádzajúci sa ľudia s pozornosťou sprevádzali cestu svetelných lúčov. Všade sa utvorily skupiny. Zvlášte veľká čulosť bola na uliciach po predstavení divadiel, lebo predstavenie napriek alarmu nikde nezastavili. Na uliciach dobre bolo počuť hučanie motorov lietadiel. Obecenstvo celkom pokojne čakalo nastávajúce udalosti, ľudia boli viac zvedaví než rozčúlení.

V noci okolo 11. hodine bolo počuť viac výbuchov, ktoré zapríčinily shodené bomby. Útok padlo v obeť niekoľko ľudí. Výbuchy zapríčinily aj hmotnú škodu.

Tretia zpráva agencie Havas oznamuje:

Hustá hmla, ktorá na mesto vo výške 700—800 metrov zaľahla, veľmi oslabovala svetlo reflektorov a prekážala prácu obranných kanónov. Viac lietadiel začalo prenasledovať Zeppelinovskú vzducholode, ktorá sa vo veľkej výške vznášala nad mestom a vzaly ju pod palbu v tom okamihu, keď sa chystala vzdialiť. V noci o 1. hodine 10 minútach v Paríži lampy sa opäť rozžaly.

Druhý povetný útok na Paríž.

Paríž, 31. januára. Havasova agencia v nedeľu v noci vydala nasledovnú zprávu:

V noci o 9. hodine 50 minútach zase poplašný signál oznámil blížiaci sa útok vzducholode. Dľa zprávy, ktorú dostal policajný prefekt, o 9. hodine 50 minútach zbadali od severa blížiacu sa vzducholode, ale punktovne ešte nevedia, že v akom smere letí vzducholode. Z opatrnosti v meste všetko svetlo zahasili. Večer o 10. hodine opäť zatrubili na poplach a zvoný hlaholom upozornily obecenstvo na nebezpečie. Vrchnosti porobili všetky ochranné poriadky.

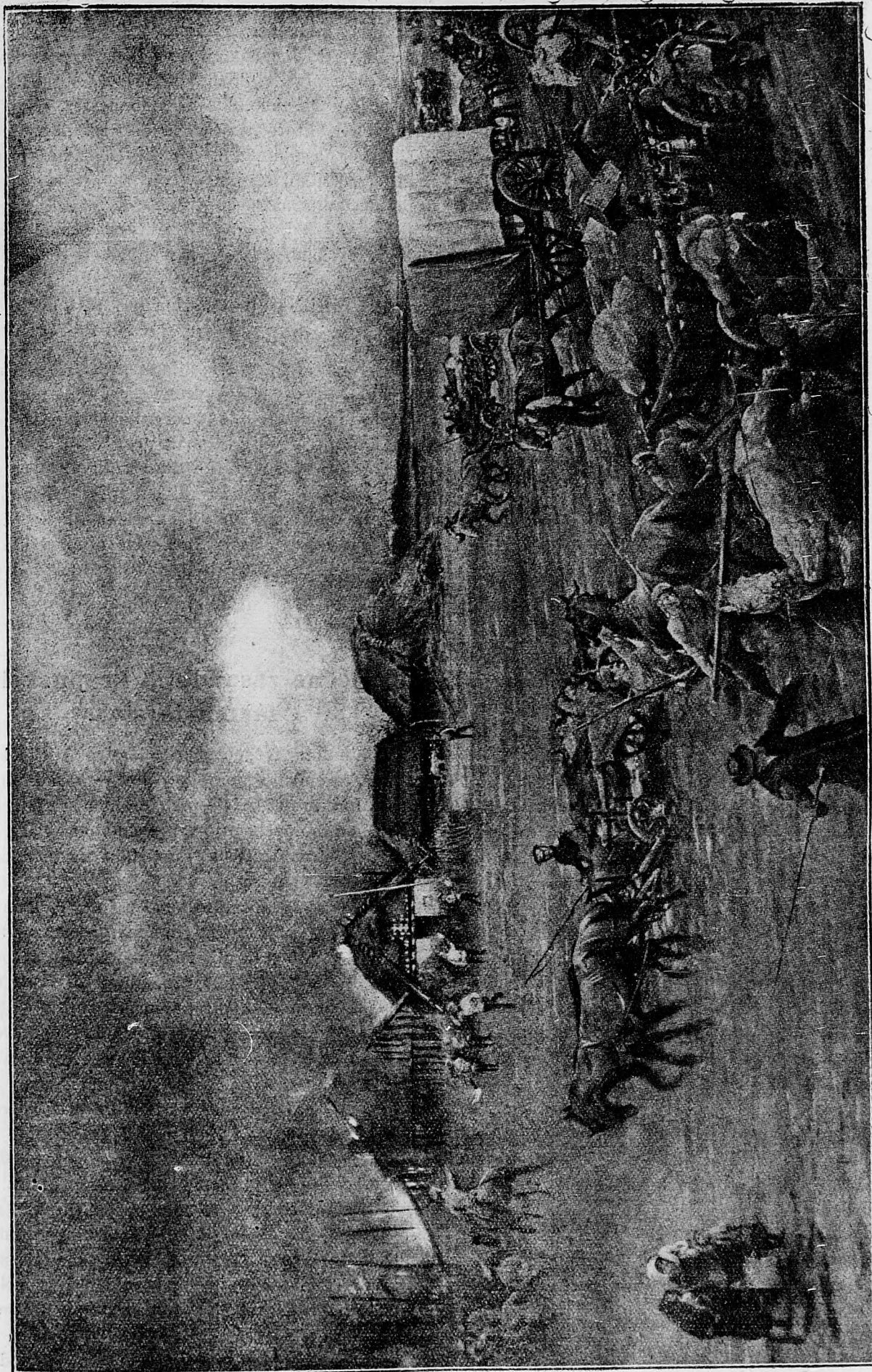
Paríž, 31. januára. V nedeľu pozde v noci Havasova agencia vydala nasledovnú úradnú zprávu:

Večer novšia vzducholode sa blížila ku Parížu. Krátko po 10. hodine priletela vzducholode nad Paríž. V tom istom čase privítala ju palba kanónov na ocharanu proti povetnému útoku a naše lietadlá začaly prenasledovať nepriateľskú vzducholode. Zo vzducholode hodili početné bomby, ktoré ale dľa dosiaľ prišlých zprávk škody nezapríčinily. V noci o 1/4 na 12. hodinu alarm sa skončil a lampy sa znova rozžaly.

Paríž, 31. januára. (Havas.) Keď sa včera večer nepriateľská vzducholode blížila a odznel prvý poplašný signál, tak ako predošlý večer, boly porobené všetky ochranné poriadky. Policajti dlhými žrdami zahasili plynové svetlá. Mešťania za pomoci policajtov vylietli na plynové lampy a i sami ich zahášali. Každý dom, ktorého obloky boly osvetlené, upozornili na hroziace nebezpečie. Po uliciach sa prechádzajúci zacengali na bránach a zhasli lampy. Poplašný signál v nedeľu večer dali včasnšie než v predošlý deň. Početné v nedeľu prechádzajúce sa obecenstvo postálo na námestiach a na uliciach a zvedave pozeralo na nočný blankyt. Bohužiaľ, noc bola hmlistejšia ako predošlá. Aj v bytoch nachodiaci sa ľudia opustlili domy, keď odznelo trúbenie hasičov na poplach a na trottoároch obecenstvo sa shováralo o veľkej udalosti bez toho, že by sa bolo bálo. Mestská rada uzavrela, že bombardovaním oškodeným rodinám poskytne peňažnú podporu. V cintori «Père Lachaise» obeť pochovajú do osobitého hrobu. Policajný náčelník dal upratať bombami zničené domy, z ktorej príležitosti našli nerozhodené bomby, ktoré vážily 63 kilov.

Obete bombardovania.

Paríž, 31. januára. (Havas.) Predseda Poincaré a minister vnútra Malvy včera v nemocnici navštívili

Cúvanie Rusov v Poľsku.

asi 10 obetí Zeppelinovského útoku a potom šli na miesto, kde pustošila nemecká vzducholôď; tu stál veľký zástup ľudu a shováral sa o udalostiach. Počet mŕtvých činí 24, viac z nich nepodarilo sa agnoskovať. Medzi tými, ktorých poznali, je 9 mŕtvých a 14 ranených žien, 8 mŕtvých a 12 ranených mužov a 2 ranené dievky. Jedna bomba vyrazila na meter hlbokú v otvore 5—6 metrov širokú jamu. Druhá bomba jeden trojposchodný dom celkom prerazila, tretia polovicu jedného päťposchodného domu, štvrtá jeden päťposchodný dom srúcala. Piata bomba práve takú škodu zapríčinila na jednej budove, šiesta nepatrnú škodu narobila na jednom päťposchodnom dome, siedma spustošila jeden jedenposchodný dom, ôsma padla na ulicu, vybuchla, následkom čoho všetky obloky najbližšieho domu sa vybili a dvere sa vyvrátili, deväta rozvážala múr jedného päťposchodného domu, desiatu zničila strechu jednej dielne, jedenásta padla na hrbu kamenia, dvanásť zničila jeden jednopochodný dom. Jedna bomba nevybuchla.

Bombardovanie anglických prístavov a priemyselných osád.

Berlin, 1. februára. Wolffova kancelária oznamuje:

Jedna flotta našich námorníckych vzducholôď v noci s 31. januára na 1. februára v **hojnom počte hádzala výbušné a zapalujúce granáty** v Liverpooli a pri Liverpooli, ako aj pri Birkenheade na dokky, prístavné a fabričné osady, na nottinghamské a sheffieldské fabriky a maše, ďalej na veľké priemyselné osady pri Humberi a Great Yarmouthe.

Všade sme spozorovali **veľký účinok**, ktorý sa javil v silných výbuchoch a vo veľkých požiaroch.

Krem toho pri Humberi umlčali sme jednu batteriu.

Na vzducholode všade silne pálili, ale ich netrafili. Naše vzducholode napriek silnej protiackii neurazene sa vrátili.

Náčelník admirálskeho štábu.

Anglické zprávy.

Londýn, 1. februára. Tlačová kancelária oznamuje: Včera večer šesť alebo sedem Zeppelinov urobilo útok na východné a severovýchodné midlandské grófstva. Vzducholode shodily viac bomb. Zvláštnejšej škody dosiaľ ešte neoznámili.

Londýn, 1. februára. (Reuter.) Posledný nočný povetný útok bol veľkých rozmerov. Útočiacich ale prekážala hustá hmla. Keď Zeppelinovské vzducholode preletely brehy, v rozličných smeroch letely ďalej a na viac miest a obcí okresov Derbyshire, Leicestershire, Lancashire a Staffordshire hodily bomby. Stalo sa trochu hmotnej škody. Dosiaľ ustálili, že útok 54 osôb usmrtil a 64 ranil.

Význam útoku Zeppelinov.

Berlin, 2. februára. Tu živú radosť budia vynikajúce výkony flotty nemeckých vzducholôď. Táto

flotta Zeppelinov postúpila po severnú časť anglického západného pobrežia, zaletela teda ďalej, než dosiaľ bárstedy. Pri oceňovaní expedície treba vedieť, že jedna časť rozstrieľaných obcí tvorí stredisko anglickej výroby munície. Mestá Manchester, Nottingham a Sheffield, ktoré úspešne bombardovali, pre svoje bohatstvo na uhlie a železo sú hlavnými priemyselnými strediskami Anglicka. Keď s veľkou opatrnosťou osnovaná admirálska zpráva hovorí o veľkom účinku, ktorý všade bolo badať, o silných výbuchoch a požiaroch, výsledok musel byť veľmi veľký.

Účinok útoku Zeppelinov v Ríme.

Lugano, 2. februára. Bombardovanie Paríža, Anglicka a Saloník z povetria v jednom čase aj v Taliansku vyvolalo zronivý účinok, ktorý zprávy o punktovnom cílení vzducholôď a o zmarení ochranných opatrení len stupňujú. Kým z Paríža prišli obširne zprávy, anglické zprávy sú krátke a zdržanlivé. O bombardovaní Saloník dosiaľ oznámili len tolko, že mnoho domov bolo zničené, hlavný sklad salonickéj železnice vyšiel na zkažu, 30 ľudí, medzi nimi dvaja grécki vojaci zomrelo. Na Zeppelinovskú vzducholôď prudko, ale marne strieľali.

Válečné zasadnutia krajinského zákonodarstva.

V minulom týždni zákonodarstvo krajinských vyslancov vydržovalo opravde válečné zasadnutia. Kresťanská ľudová strana — ako celému svetu známo — neohrozene bojovala proti prechmatom vlády a celej pracovnej strany, akých dopúšťajú sa pod zásterou výnimočných zákonov.

Krajinskí vyslanci kresťanskej ľudovej strany: Štefan Rakovszky, Alexander Simonyi-Semadam a Karol Huszár, s nepodvratnými dôkazmi obrátili sa proti nesmiernej drahote, akú pod protektorátom vlády v prvom rade zapríčiňujú všelijaké banky a peňažné ústavy.

Pracovná strana proti týmto dôkazom nevedela si ináč pomôcť, ako že sa odhodlala k tomu zúfalému kroku, aby ju obránil a na čisto umyl hlavný správca verejnej elektrickej premávky, žid Pavel Sándor (Schlesinger).

Pavel Sándor (Schlesinger) náležite sodpovedal svojmu povereniu, keď na kresťanskú ľudovú stranu nakýdal množstvo takých luhánin, akým ani sám neverí. Vystúpenie žida Sándor-Schlesingera najlepšie označuje celú pracovnú stranu a Štefana Tiszu, ktorý po Sándor-Schlesingerovi ujal sa slova a pokračoval v návaloch proti Štefanovi Rakovszkému a kresťanskej ľudovej strane.

Výbuchy Sándor-Schlesingera neni sú hodné vážnejšej odpovede. Válečné zasadnutia ostatne odročili do 10. februára.

Bitka pri Toporovciach.

Leonard Adelt v «Berliner Tagblatt»-e z príležitosti pozorovania zo vzducholode takto opisuje bitku pri Toporovciach na severovýchodnom fronte :

Teraz sme 1800 metrov vysoko a letíme pozdĺž Prutu ponad Mahelu a Bojan k Novosieli. Tu hraničí Rusko s Rakúskom, Germani, Slovania i Rumuni — tu je ohnisko svetovej vojny. V Novosieli má sídlo generál-poručik Lorentiev, ktorý počas ruskej invázie v Bukovine bol šéfom čerňovickej garnizony. Tu, spre-vádzaný hlavným veliteľom Ivanovom, francúzskym generálom Pauom a anglickým admirálom Phillimorem, dal signál k veľkej prielomnej bitke. Jeho oči prehliadajú vojsko generála Radkiewa, Volšynského a Kellera. Boj pod nami trvá. Tu stojí severo-moravský pluk č. 93., varaždinský č. 16. a honvédi. Keď všetky zákopy boli «rozbuňované», nepriateľ vnikol do cis. a kráľ. posície, ale hneď zas bol zahnaný. Pri jednom útoku bol smrteľne ranený ruský plukovník gróf Bakunin. Jeho podplukovník sprobaval štyri útoky, aby ho zachránil a hnal svojich ľudí s revolverom v ruke do rýchlopalby Uhrov. Stá ich padlo pre jedného umierajúceho. Rano po bubnovej palbe bol započatý generálny útok. Zákopy Moravanov a Horvatov boli pripravené k tomuto veľkému boju. Vojaci stali sa tu fatalistami bez bázne a bez smútku. Pri streleckých otvoroch stoja stráže a pozerajú do noci, ktorá sa striedave zapaluje od plameňov a dusí sa od čierneho dymu. Strieborné stužky reflektorov a svetlá rakét mihajú sa jak strážidlá v sieti drôtených prekážok, ktorých vytrhané koly podobajú sa rozprestreným rukám. Včasné rano odkrýva bledými prstami šedý rubáč noci. Nepriateľ opúšťa úkryty a postupuje. Popredku ide niekoľko ľudí s nožnicami na prerezanie drôtov, pripevnenými na puškách a izolovanými proti elektrickému prúdu. Niekoľko mužov vlečie so sebou vrecia s pieskom, za ktoré sa pri postupe ukrývajú. Ostatní prichádzajú v hustých zástupoch ako vlny povodne. Pekelný hluk bubnovej palby prestal a nastalo prišerné ticho. Vojaci zaujali svoje miesta. Už vidia Rusov slobodným okom. Nikto nestrieľa, ačkoľvek ich prsty na kohútiku zrovna srbia od rozčulenia a netrpezlivosti. Zo strán práskajú šrapnely našich kanónov do útočiacich kolón, ktoré rednú.

Teraz prišli tí najprednejší na tristo krokov, už lomozia nožnice v drótoch. Pálte! Stonásobný plameň vyšľahne z pušiek. Mladé obličaje hľadia udivene k nebu v krvi. Prvý rad je odbavený. Znova sa nabíja a mieri. Nadávky a hrozby dôstojníkov ženú Rusov zo zadných radov, ktoré si ľahly na zem, ďalej napred.

Útočia s volaním «hurrá» na dróty, svíjajú sa po sto a sto v elektrickom prúde, kričia od bolesti, nachodia medzery, ktoré bubnová palba narobila v prekážkach, ženú sa napred a padajú do maskovaných jam, zapichávajú sa na koly vo vlčích jamách. Strašné množstvo krvácajúcich tiel. Pred ôsmou, deviatou a

a dvanástou útočnou kolónou rozprestiera sa koberec na purpurovo zabarvený mrtvými a ranenými. A ostatní — Boh to vie — ďalej sa ženú do náručia smrti. Jaký je to démon, ktorý ich poháňa napred! Mechanicky a bez citu pukajú strojové pušky, plné nenávisti, ktorá obklopuje ich rozhriate rúry. Mína vyletí do povetria a ručné granáty roztrhávajú prvých Rusov. Bajonet a kolba hovoria posledné slová. Prichádzajú naše rezervy. Kto z nepriateľov dosiaľ žije, dvíha dve ruky.

To bol koniec veľkej prielomnej bitky pri Toporovciach a Barance, ktorá usmrtila 20 tisíc ľudí.

Nepriateľ do svojich starých posícií cúvol so ztrátou 80.000 mužov.

Nový Poczajov.

O toto ruské pohraničné mestečko a o jeho okolie boli už tuhé boje. Rusi na tejto časti Ikvy raz na jednom, raz na druhom mieste pokúsia sa prelomiť náš front. Niekedy sa ich podujatie čiastočne i podarí, na niekoľko kilometrovom fronte veľkou presilou prehnú našu obrannú reťaz, ale naše silné rezervné čaty nielen že ich vždy zdarne odbijú, lež smelým protiútokom im ešte i ťažké ztráty zapríčinia.

Že Rusi napriek všetkému tomuto kedy-vtedy sa ešte odhodlajú urobiť pokus, to sa ľahko dá rozumieť, keď vieme, že Nový Poczajov je jedným z najchýrečnejších pútnických miest Ruska, utratenie ktorého by pre Rusov bolo veľmi žiaľné.

V prostriedku mestečka na hodnej výšine stojí prastarý kláštor, ktorý je opravdovým umeleckým dielom ruského staviteľstva kostolov. Nielen ohľadom všeobecného dojmu, lež i vo svojich podrobnostiach prevyšuje našu basiliku v Ostrihome. Svojím ligotajúcim sa kovovým krovom ďaleko panuje nad celým okolím a keď padajú naň lúče zapádajúceho slnca, vidieť ho z diaľky 20—30 kilometrov.

O tomto chýrečnom kovovom krove sa zmienila ruská úradná zpráva, že ho naše vojenské vodcovstvo sobralo. Zbytočné je povedať, že toto nebola pravda. Kovový krov sa ešte i dnes na veži ligoce.

Z vnútorného zariadenia kláštora najvzácnejšie, najcennejšie veci Rusi odniesli, ešte len i viac centov ťažké zvony. Ale čo ostalo, i všetko to je obdivu hodné, krásne. Vnútru mohutného kostola vyrovnajú sa vnútra len málo kostolov. Malby na stenách sú dielami najvynikajúcejších ruských umelcov od veľmi dávnych až po najnovšie časy.

V kláštore bolo dvesto mníchov. Ruské vojenské vodcovstvo ich všetkých chcelo pojať so sebou, ale na energické zakročenie vysokého kňazstva — že kostol nemôže ostať bez služieb Božích — dvadsiatich mníchov predsa nechali v kláštore. Z týchto dvadsiatich mníchov len piati sú kňazi, ostatní sú vlastne sluhovia. Potravných článkov vôbec nemali a naše vojenské vodcovstvo každému darovalo za vrece múky.

Takto teda za dušné spasenie v ich chýrečnom pútnickom kostole ešte i počas panstva nepriateľa vydržiaujú služby Božie. Na tieto služby Božie často idú i naši vojaci, bo mnisi veľmi krásne spievajú, ich spev je dokonalý. Majú jedného bassistu, ktorý si v občianskom živote svojím obdivuhodným hlasom celý majetok nadobudol.

Lež nielen ruskí mnisi, ale i naši duchovní vydržiaujú služby B. v tomto utešenom kostole. A síce vždy omšu s hudbou, bo v mestečku vždy máme vojenský hudobný sbor. V takýto čas mohutný kostol je vždy nabitý našimi vojakmi, ktorí vzkrušene počúvajú pobozné melódie cirkevnej hudby. Posledné akkordy im ešte znejú v ušiach, keď ich, vychodiacich z kostola, hrmenie kanónov vyruší z velebnej nálady.

Vojna je!

Dedič tureckého trónu spáchal samovraždu.

Sensačná zpráva rozniesla sa 2. februára, v stredu, rano po celom svete. Dedič tureckého trónu knieža Jussuf Izzeddin v utorok ráno o polôsmej hodine vo svojej zingiliköjskej palote pre chorobu, na ktorú od istého času trpel, spáchal samovraždu tak, že si na ľavej ruke prerezal tepny. Knieža mal 58 rokov a bol prvorodeným synom sultána Abdula Aziza, ktorý svojho času tiež spáchal samovraždu. Knieža bol vychovaný v pancoldskej vojenskej škole a r. 1875. stal sa veliteľom cisárskej gardy. Keď jeho otca sultána Abdula Aziza pozabavili trónu, knieža sa vzdal veliteľstva cisárskej gardy, utiahol sa do samoty a oddal sa štúdiám a jako mladší bratranec prvého stupňa nového sultána Mohameda V. stal sa dedičom trónu. Vtedy dostal titul maršalla tureckej armády, ale pred verejnosťou len jeden raz hral rollu, vtedy keď sultána zastupoval pri korunácii anglického kráľa Georga V. Nebohý knieža trpel na chorobu nervov a jeho zdravotný stav z roka na rok stával sa horším. Rozčulenia terajšej vojny ešte väčšmi napadly jeho i tak choré nervy a zo dňa na deň bol horšie. So pár ráz zastupoval sultána, raz on rozdal pri Dardanellách vyznačenia. Po jeho smrti dedičom tureckého trónu stal sa deviaty syn bývalého sultána Murada V. knieža Vahin Eddin. Nový dedič trónu má 55. rokov.

Telesné pozostatky dediča tureckého trónu Jussufa Izzeddina v stredu popoludní na parolodi previezli z paloty Dolma Bagče, kde dočasne boli poležené na katafalk. V palote boli shromaždené úradné osobnosti, medzi nimi členovia diplomatického sboru, attaseovia, rakúsko-uhorskí a nemeckí dôstojníci, rakúsko-uhorský veľvyslanec markgróf Pallavicini, nemecký veľvyslanec gróf Trautmannsdorf atď. Napredku pohrabného sprievodu kráčaly čaty všetkých vojenských branží, potom nasledovali hodžovia a derviši, spievajúc nábožné piesne. Rakev bola zastretá skvostným hodvabným prikrývadlom, na ktorom boli vyšité výpovede z koránu. Za

rakovou šli kniežatá panujúcej rodiny, potom tajomník sultánovej paloty, prvý krídelný pobočník a dvaja komorníci. Za týmito nasledovali sultánovi zafovia, veľvezír, šejk ül izlam, baša Enver, ostatní ministri, diplomatický sbor, senátori, vyslanci a ostatný sprievod. Rakev zanesli na dvor mečety Aja Sofie, kam z cudzincov pustili len dôstojníkov. Po odrieknutí pohrabných modlitieb sprievod šiel ku mausolemu sultána Mahmuda, kde panovníkov, kniežatá a chýrečných ľudí zvykli pochovávať. Tu odriekli poslednú modlitbu a telesné pozostatky kniežata Jussufa Izzeddina uložili na večný odpočinok. — Z príležitosti smrti dediča tureckého trónu predseda uhorskej snemovne vyslancov Pavel Beöthy predsedovi tureckej snemovne vyslancov vo štvrtok poslal telegramm sústrasti.

Z minuloročného života richvaldskej farnosti vo Spiši.

Na území richvaldskej farnosti, ktorá počíta 560 duší (Richvald 430, Hafka 130) nerátajúc tých, ktorí sú v Amerike; minulého roku narodilo sa 16 detí: 9 chlapcov a 7 dievčat. Zomrelo 23 ľudí: z novonarodených zomrelo 5, dve deti mali po roku a jedno dva roky, medzi rokom 30—40 zomreli 2, 40—50 a 50—60 tiež po 2, 60—70 a 70—80 po 3, najstarší zomrelý mal 84 rokov. Manželstvo uzavrelo sa len jedno. Sv. spovedí bolo 1084 a sv. prijímaní 1218. Do spolku kresťanskej striedlivosti vstúpilo 8 nových údov a do spolku sv. Škapuliara 30.

Na vonkajšiu opravu už vyše 500-ročného farského kostola obetovali domáci farníci 519 korún: od januára 1913. domáci a v Amerike sa zdržujúci farníci obetovali 3058 korún. Na opravu 200-ročnej monštrancie dvaja veriaci dali 250 korún. Na válečné dobročinné ciele sossbieralo sa vlni 130 a od počiatku vojny doteraz 300 korún. Obnos minuloročných rozličných milodarov obnáša asi 1000 korún.

Richvaldská organizácia Katolíckej Eud. Jednoty počíta 124 členov, a síce z Richvaldu a z Hafky 78, z Haligoviec 45 a z Veľkého Lipníka 1; behom roku vydržiaovala organizácia tri poučné a povzbudzujúce porady.

Knižnicu katolíckej mládeže upotrebovali v 25 pádoch. «Spolok Sv. Vojtecha» má 37 údov. «Kresfan» chodil do farnosti v 47, «Posol B. Srdeca Ježišového» v 20, «Kráľovna Sv. Ružena» v 10, «Buditeľ katolíckeho ľudu» v 25 výtiskoch; traja predplatili i na denník. Na dobré čítania obrátili teda v minulom roku veriaci asi 400 korún.

Na uhorskú válečnú požičku značili 43.000 korún. Od počiatku vojny narukovalo z farnosti k vojenskej službe 80, a síce z Richvaldu 65 a z Hafky 15. Ranejších bolo doteraz 13, traja už po dva razy a štrnásť celkom ztratil zrak svojich očí na haličskom bojišti. Dľa istého vedomia do ruského zajatia padlo 11. Ako zmizli sú úradne vykázaní 3, okrem tých ale ešte 6 už

od mesiacov, ba vyše roka nedalo o sebe znak života. Dľa úradných výkazov ztrát padol jeden, a síce na hališskom bojišti. Následkom choroby nadobudnutej na bojišti zomrel jeden vo vojenskej nemocnici. Na fronte koná teraz válečnú službu 23: traja na talianskom bojišti, jeden v Srbsku a ostatní v boji proti Rusom. V nemocniciach liečia sa prítomne štyria. Zpomedzi 43—50-ročných odobrali k vojsku 18, a síce z Richvaldu 14 a z Hafky 4.

Ocot ako liek.

Ocot je často dôležitým liekom a odporúča sa zvlášte z tej príčiny, že je v každej domácnosti po ruke. Umývanie chrbta octom odstraňuje všelijakú mdlobu tela a robí ho sviežim. Octová voda je výtečná k vyplakovaniu dutiny ústnej, lebo ničí hnijúce v nej organisky. Od porúčateľné je tedy vyplakovať a gargarisovať si ústa proti záškrtu; jestli je ale difteritis už silnejší, aj vtedy treba gargarisovať octom k vôli desinfikácie. Keď zachrípneme, vtedy je tiež dobre gargarisovať slanou octovou vodou. Pary octové čistia aj povetrie. Umývanie octom chladí a občerstvuje toho, kto je v horúčke. Veľmi dobré je natieranie octom pre takého, kto sa v noci potí. Takýto človek nech si večer celé telo umyje octovou vodou. Pri bolení hlavy a pri mdlobách ocot už od dávna upotrebovávajú. Ocot je vôbec desinfikujúcim prostriedkom prvej triedy, ale ho dnes už málo upotrebovávajú pre rozličné nové, chemickou cestou zostavené prostriedky. Octová voda s cukrom alebo s malinovou šťavou je ochladzujúcim a veľmi príjemným nápojom zvlášte v lete na poli (1 lyžica octu na liter vody). Liečivý účinok majú octové pary aj pri deťoch chorých na záškrt, lebo obľahčujú dýchanie a rozpúšťajú šliamy v hrdle. Ocot sa veľmi dobre môže upotrebiť aj čo protijed, keď sa niekto otrávi ku pr. lúhom, draslom, opiumom, nikotínom, zkaženou údeninou, rybami, hubami, bolehlavom atď. Pri rozličných nehodách sa ocot tiež s dobrým prospechom môže upotrebovať. Keď sa ku pr. volakto popáli haseným vápnom, salmiakom atď.

Kynoženie húseníc cez zimu.

Každý majiteľ ovocných stromov vie, aký ošoh je z čistenia stromov od húseníc. Húsenice i cez zimu treba kynožiť, lebo sberanie húseničných hniezd so stromov v zime o veľa ľahšie ide, než na jar. V zime totiž húseničie hniezdo ostáva na jednom mieste a cez zimu i gazda má viac času ku tejto práci. Keď sa prizreme dopukanej kôre starých ovocných stromov, vidíme, že sú na kôre zvláštne škrvny. Tieto flaky majú žltobľadú farvu, takú, ako práchno. Keď takúto škrvnu poškrabeme, vidíme, že je len slabo prilepená ku kôre stromu a že pozostáva z jemnej srsti, pod ktorou je nesmierne množstvo sťa mak drobných vajíčiek. Toto sú vajíčka veľmi škodlivých húseníc, ktoré

treba vykynožiť. Toto kynoženie deje sa tak, že vajíčka smetieme do dákej nádoby, veľmi pozorujúc na to, aby nepadly na zem. Pod odstávajúcou kôrou a pod machom na pni stromu je tiež veľmi mnoho drobných nepriateľov budúcoročnej úrody. Aj tieto posbierajme a všetko spaľme.

CHYRNIK.

Noví kanonici. Jeho veličenstvo kráľ, v ostrihomskej arcikapituli, vysv. biskupa a präláta-kanonika dra Ludvika *Rajnera* vymenoval za veľprepošta, trnavského kanonika-farára dra Ignáca *Halmosa* a levického prepošta-farára Ladislava *Báthyho* za kanonikov.

Z biskupstva spišského. Skut. vnút. tajný radca, osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom tohoročnom prvom obežnom liste prísne nakladá, aby sa v školách svedomite previedly rozličné zdravotnícke nariadenia vrchnosti a aby sa všetko možné urobilo k pozdvihnutiu všeobecného zdravotníckeho stavu. Potom uverejňuje, že v minulom roku nasledovné milodary boli poslané k diecesánskemu úradu z územia diecése: na sotrenie otroctva a rozširovanie viery skrze missie v Afrike 1360 korún, pre strázcov Sv. Hrobu v Jeruzaleme 1260 kor., pre missie v Bosnii, Hercegovine a v Bulharsku 645 kor., k rozširovaniu viery 580 kor., pre missie v Norvégsku a Lapponsku 210 korún, pre spolok Sv. Bonifáca 130 kor., pre spolok Sv. Ladislava 350 kor., pre dielo svätého Detinstva Ježišového 460 kor., pre kresťanov v Turecku žijúcich 55 korún, na semeníšte vystaviť sa majúce na Východe 35 kor., k podporovaniu katolíckej tlače 877 kor., na ten posledný cieľ najviac obetovali markušovski veriaci: 110 korún. Osvietený pán biskup konečne na vedomie dáva tieto osobné chýry: kanonickú investitúru dostali dr. Pavel Dolyák na vlašskú, Vendelín Schwartz na námestovskú a Izidor Kalocsai na lúžňanskú faru. Za dočasných administrátorov vymenovaní sú: doterajší námestovský administrátor do Hornej Zubrice a ružomerský katechéta Ondrej Oravec do Lipt. Sv. Ondreja. Za ružomerského katechétu vymenovaný je tamojší kaplán Ján Ferencsik. Nižnoružbachský kaplán Aladár Polacsik narukoval k vojenskej kňazskej službe, na jeho miesto poslaný je do Nižných Ružbach doterajší kluknavský kaplán Eduard Gazdik. Florian Fömötör ako kaplán preložený je do Zakamenoklina a dočasné spravovanie lipt.-sv.-alžbetskej fary sverené je doterajšiemu liskovskému kaplánovi Jozefovi Kubicsárovi. Preložení sú kapláni: Jozef Brnussák z Veľ. Vsi do Rabče, Franc Nádaskay zo Zakamenoklina do Veľkej Vsi a Franc Sztrojny z Rabče do Liskovej. Do Krompach poslaný je za dočasného administrátora doterajší smižanský kaplán Ondrej Labuda, majiteľ čestného odznaku krajinského spolku Červeného Kríža druhej triedy.

Na podporu katolíckej tlače tlačovo-nedeľná sbierka v ostrihomskej arcidiecési priniesla 5000 korún.

Osud táboorských kňazov vo vojne. Dľa výkazu Imricha Bjelika, vojenského apoštolského vikára a vysväteného biskupa uhorsko-rakúskej armády, hrdinskou smrťou zomrel na bojišti vojenský kňaz Valentin Rozman; následkom choroby, nadobudnutej na bojišti, zomrelo 11 vojenských kňazov; raneno bolo 10; do válečného zajatia padlo 42 kňazov, medzi nimi je i viac uhorských. Vyznačenia dostalo viac ako 600 vojenských kňazov, viacerí z nich dostali záslužný kríž «Signum Laudis», ktorý udeľujú len bojujúcim dôstojníkom; z toho vysvitá, že vojenski kňazi pomáhali i bojovať.

Narukovaní klerici. Z Rábu oznamujú: Zpomedi 34 klerikov tunajšieho malého semenišťa v tieto dni narukoval dvadsiatyôsmi k vojenskej službe. Doteraz narukovaných 27 klerikov zčiasťky so zbraňou v ruke bráni svoju vlasť na bojišti, zčiasťky toraz stojí pod vojenskou cvičbou.

Ku znovavystaveniu Rusmi spustošených karpátskych obcí mesto Segedin odhlasovalo 50.000 kor. a v kruhu vlasteneckého obecnstva mesta zariadená sbierka priniesla 37.542 korún. Mesto Sabadka odhlasovalo tiež 50.000 kor. a obecnstvo mesta složilo 50.784 korún. Novšie sossbieralo sa v Arade 41.560 kor., v Lučenci 21.270 kor., vo Veľkom Kőrösi 19.101 kor., v Lugoši 10.000 kor., v Prešporke 11.167 kor. a vo Veľkej Kaniži 11.102 korún. S tými obnosami dovedna doteraz teda za päť mesiacov obetavosť uhorského spoločenstva na vlastenecké ciele toho krajinského pohybu složila už skoro päť millionov korún. — Na detskú opatrovňu (óvodu) vystaviť sa majúcu od spišského obecnstva v Šáriši na vidieku Rusmi spustošenom robotníčky spiško-belanskej cigarovne obetovaly 43 kor., doteraz sossbieralo sa vo Spiši na ten cieľ 748 korún.

Päť bratov dostalo šestnásť vyznačení. Zo Sabadky oznamujú: V sabadskej rezervnej nemocnici opatrujú námestného dôstojníka Georga Lakoša, ktorý sa ako ranený dostal do nemocnice a ktorý je už majiteľom veľkej zlatej, malej striebornej a bronzovej medailly hrdinskosti, ako i striebornej medailly prvej triedy. Ako zaujímavú okolnosť udávame, že z členov Lakošovej rodiny päť bratov šlo do vojny, ktorí doteraz dostali šestnásť vyznačení. Zpomedi päť bratov zomreli traja hrdinskou smrťou, načo zriedený rad bratov vyplnil ich otec Ludvik Lakoš, listonoš Veľkého Váradu, ktorý sa napriek svojho 72-ročného veku dobrovoľne hlásil k vojenskej službe na front a ktorý je už vyše polroka na talianskom fronte.

Zlatý sobáš. Žilinskí obyvatelia Štefan Benyács a jeho manželka rod. Julianna Provercsy 16. januára slávil 50-ročné jubileum svojho manželstva. Cirkevné obrady konal čačanský farár Štefan Benyács, syn šťastlivých jubilantov, v kostole mníšiek.

Štátna podpora spišských miest na rok 1916. Kézmarok dostane 22.000, Gelnica 11.000, Nová Ves 13.000, Lubica 10.000, Levoča 13.000, Poprád 14.000, Spišska Bela 10.000, Vlachs 10.000 a Podhrad 12.000 korún.

Vojenské vyznačenie od nemeckého cisára. Jeho veličenstvo kráľ dovolil, aby spišský rodák Aladár Bugsch, podplukovník 20. honvédskeho pešieho pluku a Štefan Starzsinszky, rezervný poručík toho istého pluku, bývalý milosrdný-rehoľník spiško-podhradského kláštora, prijat a nosiť mohli od nemeckého cisára im darovaný železný kríž druhej triedy; podplukovník Bugsch od počiatku vojny dostal teraz už tretie vyznačenie.

Nová sláva honvédov košického 9. pešieho pluku. Počas novej ruskej offensivy znova vyznačil sa slávyplne košický 9. honvédskejší peší pluk. Napriek tomu, že najväčšia čiastka hroznej ruskej presily napadla práve posťciu 9. honvédskejší pešieho pluku, pluk s hrdinskosťou bez páru odbil a zmaril každý nápad. Veliteľ válečného stípu a armády za hrdinské chovanie sa svoje najvyššie pochvalné uznanie 2. januára vyslovil tak dôstojníkom, ako i mužstvu. Mnohí sú predostrení k vyznačeniu. Za predošlé hrdinské chovanie sa pred nepriateľom vyznačení boli nasledujúci z košického 9. honvédskejší pluku: pred nepriateľom padnutý rezervný poručík Ferdinand Štokó a fírer Jakub Béhler dostali striebornú medaillu hrdinskosti prvej triedy; rezervný kadét Eugen Gellért, fírer Ján Marusinszky, Ján Jancsurák, Martin Gleidura, Štefan Babincsák a Ján Lojkovics, rim.-kat. učiteľ oravskej obci Ljesek, kapráli Ján Borilla a Ferdinand Répászky, freitri Ondrej Kovács a Ondrej Nyarády, honvédi Ján Boczán, Ondrej Bajusz, Ondrej Hrehor a Ján Ungrády, ako i dôstojnícky sluha Béla Kolozsváry, dostali ale striebornú medaillu hrdinskosti druhej triedy.

K spiško-starovesskej štátnej ľudovej škole na mieste zosnulého Vadovského za učiteľa vymenovaný je magursko-krompachský rim.-kat. učiteľ Pavel Vaxmanszky.

Srmť. V Gelnici (Spiš) 23. januára po krátkom trápení zomrel Ludvik Hatala, učiteľ tamojšej štátnej školy, v 29. roku života svojeho. — 13 ročná dievčička liptovského statkára Petra Andreanského, menom Mariška, po dvojdňovej nemoci zomrela v košickom kláštore mníšiek. — V Tátraszéplaku 14. januára zomrel v tamojšej nemocnici Červeného Kríža dr. Georg Barbul, rezervný kadét 12. honvédskejší pešieho pluku, následkom choroby nadobudnutej na bojišti. Pochovali ho v Gerlachovciach. Batizovský farár Edmund Schürger z tejto príležitosti povedal dojímavú smutočnú reč. Nebohý bol jediným synom jednej chudobnej vdovy.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Nový kaločský kanonik Ludvik Kirschbaum na cirkevné ciele obetoval 23.000 korún. — Veľkováradský veľprepošť Béla Grócz na veľkováradskú domoveň katolíckej čelade obetoval 5000 a veľkováradský premonštratský professor Dóza Szilágyi 2000 korún. — Ostrihomský kanonik Teofil Klinda a Oskar Szilágyi, farár v obci Nyalka, pre válečné siroty darovali po 100 korunách.

Trnavský arcibiskupský námestník Pavel Jedlicska k spomoženiu bojujúcich vojakov obetoval 200, pre vojakov oslepnutých vo vojne 100 a pre válečné vdovy a siroty tiež 100 korún.

Veľké nešťastie v Budapešti na Dunaji. V pondelok, 31. januára, rano o 6. hodine, teda ešte za sera úsvitu pri brehu Dunaja v Starom Budíne stalo sa veľké nešťastie. Propeller «Bombatér» vzal tolko cestovateľov, zväčša obyvateľov susedných obcí, ktorí sa ponáhľali na peštiansku stranu do roboty, že keď matróz odviazal povraz lode, ktorým bola o schodný most pripevnená, loď od veľkej ťarchy sa prevážila. cestovatelia od strachu tlačili jeden druhého a vyloмили zábradlie na palube, následkom čoho mnohí spadli do vody. Matrózovi Antonovi Kissovi podarilo sa viac ľudí vytiahnuť z vody a vodič lode Michal Schmidt, ktorý vtedy ešte stal na moste, skočil do člku, ktorý bol priviazaný o most a zachránili osem ľudí, zväčša ženy a devy. Týchto zachránených vyložil na breh, znova sadol do člku a presvedčil sa, že už nikto nezápasí s vlnami. Policia si myslí, že zo žien, ktoré s batohom na chrbte spadly do vody, viac zahynulo. Policajné vyšetrovanie dosiaľ ustáľilo, že sa na propeller «Bombatér» sprace najviac 220 ľudí a vtedy keď sa nešťastie stalo, na lodi bolo prinajmenej 400 osôb.

Válečná podpora poštových majstrov. Minister obchodu barón Ján Harkányi v usrozmnení s ministerskou radou poštovým majstrom na bežiaci rok povolil válečnú podporu a síce ku každým 1000 korunám platu 100 korún. Najmenšia podpora je 200 korún a túto dostane každý poštový majster. Pri vypočítaní, pofažne pri vyassignovaní podpory vezmú do ohľadu celý dôchodok poštových majstrov, vyjmúc bytného. Podpora ráta sa od 1. januára 1916., vyplatia ju v 10 mesačných rátach tak, že vo februári vyplatia na prvé dva mesiace roku pripadajúcu podporu.

Spišsko-richvaldská organizácia Katolíckej Ludovej Jednoty dňa 30. januára vydržovala svoju tohoročnú prvú poradu v prítomnosti asi 100 veriacich. Predmetom prednášky bola «Válka v zrkadle svetových dejín»; k vysvetleniu upotrebovali i mappu. Na gramofone prednášali válečné kúsky. Prítomných poučili miestny farár a učiteľ. Zasadnutie uzavrelo, že na dopisniciach pozdraví na bojišti a v zajatí nachádzajúcich sa členov ako i magurského advokáta Jednoty: rezervného honvédskeho nadporučíka dra. Bélu Ličku, majiteľa medailly «Signum Laudis», ktorý prítomne na haličskom bojišti bojuje proti Rusom.

Spišské válečné milodary. Levočský poučný večierok zariadený 4. januára, pre zmrzačených vojakov priniesol čistého osohu 234 korún. — Gelnické spoločenstvo 8. januára zariadilo veľmi vydarený válečný večierok, ktorý priniesol čistého osohu 590 korún. — Hranovnická schránka Svätého Antona obetovala na ciele uhorského Červeného Kríža 10 korún. — Veriaci richvaldskej farnosti pre bulharský Červený Kríž 17 korún.

Samovražda. Poštový kočiš Ján Kupčík obesil sa v kúpeľnej izbe spišsko sobotskej Tatranskej nemocnice. Uďajne spáchal ten prehríesny skutok pre svoju nevyliciteľnú nemoc na nohe.

Drobné chýry zo Spiša. Mesto Nová Ves (Igló) na rok 1915. svojim úradníkom a zamestnancom odhlasovala 19.658 korún válečnej podpory, z tohto obnosu padne na rímsko katolíckych učiteľov 1320 kor. a duchovný slovenského kostola dostane 160 korún. — Dvoch kéžmarských obchodníkov, ktorí múku lifrovali do Haliče, odsúdili na značnú peňažitú pokutu. — V Mateovciach Scholtzovú fabriku na vystrojenie armády postavili pod vojenský dozor. — Vo Veľkej Lomnici 10. januára vlámali sa zlodeji do obchodu Krumholza a ukradli tamodtiaľ mnoho látky na šaty aj moc hotových šiat. O dva dni neskoršie v Hunsdorfe Marii Alexi ukradli husy. Zlodejom sú už na stopajoch. — V Magure 22. januára pršalo, 25. januára o polnoci ukázal teplomer 3 stupne tepla; na vodách niet ľadu.

Vojenské vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie hrdinského chovania sa pred nepriateľom Gáborovi Gyulaymu, kapitánovi 9. honvédskeho pešieho pluku, udelil vojenský záslužný kríž tretej triedy s válečnou ozdobou. — Spišsko-novovesskí rodáci Franc Hornicek, zástavník a Ludvik Schivetz, ktorí na haličskom bojišti bojujú, pre svoju hrdinskosť boli tiež vyznačení: prvý dostal veľkú a druhý malú striebornú medailu hrdinskosti.

V dvoch kéžmarských nemocniciach Červeného Kríža, zariadených s 450 posteľmi, doteraz opatrovali 2800 nemocných a ranených vojakov. — Fond k vystaveniu nemocnice v Kéžmarku teraz obnáša 17.508 korún.

Hrdinská smrť. Rudolf Jung, kapitán 37. spoločného pešieho pluku a majiteľ vojenského záslužného rádu tretej triedy s válečnou ozdobou, syn Henrika Junga, pensionovaného hlavného kontrollóra košicko-oderbergskej železnice, ako veliteľ bataillonu, 21. novembra roku 1915. hrdinskou smrťou zomrel v bitke pri rieke Isonzo. Zemské pozostatky hrdinu položili jeho kamaráti na dočasný odpočinok do čestného hrobu v cintoríne v Goriciach. — Robert Moha, do sväzku baňskobystrickej uh. kráľ. lesnej správy prisluchajúci podlesný, strážamajster 26. pešieho pluku, majiteľ medailly hrdinskosti prvej triedy, po 16 mesačnej službe na bojišti, trafený nepriateľskou guľkou 9. decembra 1915. zomrel uprostred hrdinského konania svojej služby.

Nebezpečná influenzová nákaza v Amerike. Z Washingtona oznamujú: V Amerike vystúpila influenza v jednej svojej najnebezpečnejšej podobe a šíri sa rýchle. Nateraz udalo sa už moc mrtvých pádov. Nákaza najviacej zúri po veľkých mestách, ako v Newyorku, v Čikágu, vo Philadelphii, v Clevelande a v Deotrite. V týchto mestách onemocnelo na nákazlivú influenzu na státisíce ľudí. Vrečnosti sú nevládne oproti nákaze.

V ruskom zajatí. Rezervný poručík Ernest Székely, úradník košického popravovacieho ústavu, upadol do ruského válečného zajatia.

Z Vysokých Tatier. V Smokovciach panuje veľmi čulý život, od Vianoc je každá izba obsadená.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 71. spoločného pešieho pluku trenčianskeho : Kalivoda Ladislav 8, Kaltenecker Ján 2, Kaluža Pavel 3 z., Kamas Ján 1 z., Kamenistak Franc 6, Kampanik Karol 5 z., Kamzala Jakub 10 z., Kanis Georg 2 †, Kaňák Ladislav 12, Kaplan Ludvik 13, Kapusta Jozef 2, Karetka Anton 10 z., Karolík Jakub 8, Kasuba Jozef 10 z., Katalenik Michal 15, Katyina Franc 16, Kaufter Čalamún 10 z., Keres Andrej 10 z., Kirsch Karol 3 z., Kiss Gabriel 15, Kiss Pavel 1 z., Klein Jozef 1 z., Klenar Pavel 13, Klobusky Ignác 1 z., Kmeli Jozef 12, Knapec Martin 3 z., Knud Štefan 16, Kobány Vladimír jednoročný dobrovoľník kaprál 5 z., Kochan Ján (Nyitrabajna) 16, Kočíšar Georg 14, Kocurek Filip 10 z., Kohn Eliáš 5, Kohout Vendel 10 z., Kollarik Ján 3, Kollek Štefan 15, Komoráš Michal 1 z., Kondrk Ján 1 z., Kopka Pavel 10 z., Korček Peter 4, Kordvan Ferd. Eliáš 13, Košarištan Andrej 3 z., Košík Michal 16, Koškár Georg 5 z., Kossuth Jozef 5 z., Kotlárík Jozef 14, Kofán Franc pri plukovnom štábe, Kováč Adam 5 z., Kováč Andrej 5 z., Kováč Ján 13, Kováč Štefan 15 †, Kováč I. Franc 15, Kovačik Michal 16, Krajčovič Ján 1 z., Kramer Jozef 13, Kralusy Jozef 2, Kramar Andrej 10 z., Kramar Ján 10, Kramar Jozef 10 z., Krušňán Pavel 3 z., Krátky Adam 3 z., Krecháč Andrej 1 z., Kreis Gašpar 10 z., Kremeň II. Franc 10 z., Križan Štefan 8 †, Križan Štefan 10 z., Krivarik Georg 10 z., Krška Michal 5 †, Krukenfeller Jozef 10 z., Krupa Andrej 3 z., Krupa Jozef 3 z., Kruppa Ján 5 z., Kruttok Pavel 5 z., Kuba Štefan 5 z., Kubačik Ignác 5 z., Kubačka Juraj 10 z., Kubán Štefan 3 z., Kubany Jozef 1 z., Kubašák Daniel 1 z., Kubenka Ján 10 z., Kubištik Jakub 1 z., Kubica Andrej 5 z., Kucharovec Martin 3 z., Kucki Jakub 3 z., Kuciak Andrej 1 z., Kuciak Jozef 1 z., Kujanik Jozef 5 z., Kulich Ján 5 z., Kulik Adam 5 z., Kulina Gejza 13, Kunur Ján 10 z., Kurek Ján 3 z., Kürti Alexander 13, Kuruc Štefan 1 z., Kurunci Peter 12, Kušnerik Vendel 14, Kvasnica Ján 10 z., Kvetek Pavel 5 z., Labuda Jozef 1 z., Lacik Ján 12, Lacko Franc 5, Laco Andrej 1 z., Lajko Jozef 1 z., Lamanda Andrej 4 †, Lapák Štefan 7 †, László Jozef jedn. dobrovoľník tit. cugsfírer 16, Lázár Andrej 10 z., Legény Jozef 15, Lehotzky Štefan 5, Lencsés Franc 13 †, Lettrich Jozef 10 z., Ličko Georg 12, Ličko Jozef (Keló) 16, Likner Ján 10 z., Lipták Ján 5 †, Liška Ferdinand 16 †, Lisig Medard 3 z., Lomčík Andrej 16, Lubina Andrej 5, Ludvik Štefan 2 †, Lukáč Ján 5 z., Lukáč Jozef 4, Lukáč Remus 15, Luksajder Rudolf 10 z., Luptak Ján 5 z.

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského : Bachár Ján 1, Bačkor Jozef (Urvölgy) 5, Bačó Štefan 1, Banyó Ludvik (Kátló) 5, Bartoš Andrej 11, Berki

Georg (Nagyszalatna) 6, Berki József (Varsány) 5, Berki Ludvik (Hámik, Zvolen) 6, Bohuš Pavel (Nagy-rét) 5, Bóny Viktor (Holics) 2 †, Bottyán Vilhelm (Kárpáthalas) 2, Brezovski Franc 2, Choren Michal (Alsódombó) 2 †, Chudik Šebastian (Ótura) 6, Csányi Jozef 11 †, Čavara Dominik (Bélaház) 2, Čulen Štefan 11, Daniel Pavel 11 †, Deutsch Ján (Vágujhely) 2 †, Dobocky Ludvik 2, Drechsler Alexander jednoročný dobrovoľník kaprál (Galgóc) 5, Dubnička Jozef 5, Dunkl Ján štábne oddelenie, Farkaš Pavel (Pozsony) 2, Fekete Jozef (Sárosfa) 5, Florian Pavel (Pozsonyveze-kény) 5, Frank Franc 1, Fukna Pavel (Jablánc) 2, Gaál Ján 11, Gajdač Pavel (Cserepes) 7, Göresi Ján 11, (Felsőzellő) 5, Görgel Hugó 1, Gresa Ján 11, Gróf Franc (Bös) 7 †, Graber Jozef 11, Gyurgala Jozef (Jablánc) 2, Hajós Jozef 11, Haschik Franc 11 †, Hegedüs Peter 2, Herák Jozef (Horvátberek) 2, Hestera Pavel 11, Hirsch Alexander 11, Hladik Štefan (Búrszentgyörgy) 2, Horváth Jozef (Szenc) 8, Horváth Lukáč (Szakoleza) 6, Horváth Urban 11, Ivica Ján 11, Jamarik Ján (Kunó) 6, Ježovič Michal (Mofor) 2 †, Juhaňák Matúš (Málnapatak) 6 †, Kadlečík Karol 11 †, Karlik Martin jedn. dobrovoľník (Dabar) 7, Kaszaki Imrich (Salgótarján) 5, Kebis Ludvik 11, Keresztesi Michal (Mosód) 6, Kertész Dávid jedn. dobrovoľník tit. cugsfírer (Teffalu) 2, Kiessig Ernest Karol (Bazin) 6, Klimm Franc 11 †, Kocsi Jozef 2, Kohn Vilhelm 11 †, Kováč Georg 2, Kovacsóczy Ladislav (Cifer) 6, Kovačovič Alexander (Jánostelek) 6, Krajčovič Jozef (Majtény) 8,

(Pokračovanie nasleduje.)

Amerikánsky

„Texas“ ručný mlynek

«Texas» ručný mlynek je najlepší a najlacnejší mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žalud atd. Na «Texas mlynku» zdarma prevzmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 34 korún

Cennik zdarma a franko. K dostaniu u firmy:

ALOIS KIRÁLY následníka

Alexander Király

BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bycikle a gramofóny vo veľmi ľahkých cenách na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almásy-tér 14.

Pýtajte si veľký obrázkový cennik zdarma.

Oznamy prijíma administrácia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.